

4p. 92.

ΝΕΟΛΟΓΟΥ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Δ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 1.

ΤΟΜΟΣ Β'.

25 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1892.

Πρὸς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας,

Εἰδέχεται οὖν Θεῷ ἀπὸ τοῦ μετὰ χεῖρας τεύχους ἡ τοῦ **Νεολόγου** **Ἑβδομαδιαία Ἐπιθεώρησις** εἰς τὸ δεύτερον αὐτῆς ἔτος, καθ' ὃ, ὡς ἐν τοῖς προτέροις τελευταίοις τεύχεσιν ἠγγείλαμεν, αὕτη, κατὰ τὰ φιλολογικὰ παραρτήματα τῶν ἐν Εὐρώπῃ κυριωτάτων ἐφημερίδων, ὀυθμισθῆσεται οὕτως, ὥστε νὰ ἐξυμνηγῶνται δι' αὐτῆς πᾶσαι αἱ τάξεις τῆς κοινωνίας, ἀπὸ τοῦ ἐπιστήμονος μέχρι τοῦ ὀπωδῆποτε παιδείας ἀψαμένου, ἐφ' ᾧ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ θέλουσι περιστρέφεσθαι τὸ πλεῖστον περὶ ζητήματα τῆς ἡμέρας (*actuelles*), ἀποβλέποντα ἐνθεν μὲν εἰς τὴν μετάδοσιν τῆς παρ' ἡμῖν, τῆς ἐν Ἀθήναις καὶ Ἑλλάδι ἐν γένει καὶ τῆς ἐν τῇ Εὐρώπῃ, Ἀμερικῇ καὶ ταῖς ἄλλαις χώραις καθόλου πνευματικῆς καὶ πολιτικῆς κινήσεως, ἐνθεν δὲ εἰς τὴν παροχὴν ἐκάστη τάξει τῶν ἀναγνώστων αὐτῆς ἀναγνωσμάτων τερπνῶν ἅμα τε καὶ ἐνδιαφορόντων αὐτῇ. Ταῦτα δ' ἐσονται ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὰ ἑξῆς: **Ἱστορικά** καὶ **Φιλολογικά** ἐκ παθῶν τῶν φιλολογικῶν. **Πολιτικά** ἐπὶ ζητημάτων τῆς ἡμέρας. **Ἀναλύσεις** πολιτικῶν καὶ ἄλλων νέων φυλλαδίων ἐκ τῶν ἀνὰ τὴν Εὐρώπην φημιζομένων ἢ περὶ τῶν ἡμετέρων πραγματευομένων. **Χαρακῆρες** καὶ **Βιοὶ** συγχρόνων πολιτικῶν ἀνδρῶν ἢ παρελθόντων αἰῶνων. **Ἀναλύσεις** τῶν ἐκδιδόμενων ἐκάστοτε ἔργων τῆς ἐλαφροῦς λεγομένης φιλολογίας καὶ ἰδίᾳ τῶν νέων μυθιστορημάτων. **Περὶ γῆρας**, **Ἀφῆγῆσεις**, **Διηγήματα**. **Ἄρθρα φαντασίας** ποικίλα ὅλως. **Μονογραφίαι** τοπογραφικαὶ καὶ ἀρχαιολογικαί. **Καλλιτεχνικά**, ἥτοι ἄρθρα περὶ πάντων τῶν τῆς καλλιτεχνίας κλάδων, περὶ μουσικῶν, περὶ εἰκόνων (*tableaux*), ἀγαλμάτων καὶ ἐν γένει ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς γλυπτικῆς, τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, τῆς ζωγραφικῆς, τῆς μουσικῆς, τοῦ θεάτρου

καὶ τῆς δραματικῆς ποιήσεως, ἀναλύσεις συγγραμμάτων περὶ τέχνης, ἀναλύσεις κριτικαὶ ἔργων τῆς κλασικῆς, νεοκλασικῆς καὶ νεωτέρας ρωμαντικῆς δραματικῆς ποιήσεως. **Φιλολογικὰ ἐπιθεώρησις**, ἥτοι ἀναλύσεις κριτικαὶ ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων ἡμετέρων τε καὶ ξένων καὶ μάλιστα τῶν εἰς τὴν ἡμετέραν φιλολογίαν, ἱστορίαν καὶ ἀρχαιολογίαν ἀναγομένων. **Φιλολογικὰ χρονικά**. **Ἐπιστημονικά**, ἥτοι εἰδικὰ περὶ τῶν ἀνακαλύψεων καὶ ἐφευρέσεων ἄρθρα. **Πρακτικά**, τὰ μᾶλλον ἐνδιαφέροντα, τῶν κυριωτάτων ἐπιστημονικῶν ἐταιρειῶν, ἡμετέρων τε καὶ ξένων. **Πρακτικά** ἐν συντομίᾳ τῶν κατὰ καιροὺς συγκροτούμενων ἐπιστημονικῶν συνεδρίων, φιλολογικῶν, ἀνθρωπολογικῶν, ἀρχαιολογικῶν, υγιεινῆς κτλ. **Περιγραφαὶ** τῶν κατὰ καιροὺς γιγνομένων γενικῶν ἢ μερικῶν ἐκθέσεων καὶ τῶν ἐν διαφόροις περιστάσεσιν ἐορτῶν, οἷον ἐκατονταετηρίδων, πεντηκονταετηρίδων ἱστορικῶν γεγονότων ἢ ἐπιφανῶν ἀνδρῶν. **Πληροφορίαι** περὶ τῆς καθόλου πνευματικῆς κινήσεως. **Δικαστικά χρονικά**, ἐκθέσεις διασήμεων δικῶν. **Ἐπιστημονικὴ ἐπιθεώρησις**. **Παιδευτικὴ ἐπιθεώρησις**, τῆς παρ' ἡμῖν καὶ τῆς ἐν Εὐρώπῃ παιδεύσεως. **Θεατρικὴ ἐπιθεώρησις** περὶ τῶν ἡμετέρων καὶ ξένων θεάτρων καὶ περὶ τῶν διδασκομένων ἔργων καὶ τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν. **Θεατρικὰ χρονικά**. **Πολιτικὴ ἐπιθεώρησις** μετὰ πολιτικῶν χρονικῶν. **Ἐκκλησιαστικά ἡμέτερα**. **Οἰκονομικὴ ἐπιθεώρησις**. Τὰ κράτιστα δὲ τῶν τῆς Εὐρώπης φύλων ἐσονται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς συντάξεως τῆς τοῦ **Νεολόγου** **Ἐπιθεωρήσεως**, ἀνατιθεμένης εἰδικῶς ἀνδρὶ. Πλὴν τούτων ἡ τοῦ **Νεολόγου** **Ἑβδομαδιαία Ἐπιθεώρησις** θὰ παρέχῃ τοῖς ἀναγνώσταις αὐτῆς ἐκάστοτε καὶ κάλλιστον **Μυθιστόρημα**.

Τοιοῦτο τὸ ἡμέτερον πρόγραμμα. Οἱ πάντες καθορῶσιν ἐν αὐτῷ ὅτι ἡ τῆς τοῦ **Νεολόγου** **Ἐπι-**

θεωρήσεως Διεύθυνσις σκοπὸν αὐτῆς ἔθετο νὰ καταστήσῃ σὺν τῷ χρόνῳ ὅπερ ἀπὸ ἑτοὺς ἐνεκαίνισεν ἔργον ἐφάρμιλλον τῶν ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερικῇ τοιούτων, ν' ἀναπτύξῃ δὲ σπουδαιότητα καὶ ὑπὸ πάντων ὁμολογουμένην ἐλλείψιν, ἥς ἕνεκα οἱ πνευματικῆς τροφῆς δεόμενοι καὶ οἱ τὴν ἐπιστήμην παρακολουθεῖν ἐπιθυμοῦντες εἰς ξένα προσφεύγουσι φύλλα καὶ τοῦτο, μόνοι οἱ ξένος γινώσκοντες γλώσσας. Ἀλλὰ πρὸς τούτοις τὸ ἡμέτερον ἔργον συντελέσει καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν παρ' ἡμῖν τῆς πνευματικῆς κινήσεως, ἥτις ὡς ἐν κατόπτρῳ θὰ ἐξεικονίζεται ἐν τῇ **Ἑβδομαδιαίᾳ Ἐπιθεωρήσει**, τῶν ἄρθρων γραφομένων ὑπὸ γνωστῶν παρ' ἡμῖν λογίων καὶ ἐπιστημόνων, οἵτινες προφρόνως ἀνεδέξαντο τὴν σύνταξιν αὐτῶν καὶ ὧν τὰ ὀνόματα ἀναγραφῆσονται ἐν ἐπομένῳ φύλλῳ.

ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΚΑ

Πῶς οἱ λαοὶ μεταμορφοῦσιν τὸν πολιτισμὸν καὶ τὰς τέχνας αὐτῶν.

(Κατὰ μετάρρξιν ἐκ τῶν τοῦ Gustave Le Bon).

Ἐπειράθημεν ἄλλοτε νὰ καταδείξωμεν ὅτι αἱ ἀνώτεροι φυλαὶ καθ' ὁλοκλήριαν ἀδυνατοῦσι νὰ καταστήσωσι τὸν πολιτισμὸν αὐτῶν ἀποδεκτὸν ὑπὸ τῶν κατωτέρων ἢ καὶ νὰ ἐπιβάλωσιν αὐτὸν ταῖς τελευταῖαις ταύταις. Λαβόντες ὑπ' ὄψιν ἐν πρὸς ἐν τὰ δραστικώτερα μέγα ἐνεργείας, ἅτινα οἱ Εὐρωπαῖοι διατιθέασιν—τὴν ἐκπαίδευσιν, τοὺς θεομοῦς καὶ τὰς θρησκ. δοξασίας—κατεδείξαμεν τὴν ἀπολύτως ἀνεπαρκῆ τῶν ἐνεργητικῶν τούτων μέσων πρὸς μεταβολὴν τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως τῶν ὑποδεεστέρων λαῶν. Ἐπειράθημεν νὰ τεκμηριώσωμεν ὅτι πάντα τὰ στοιχεῖα πολιτισμοῦ τινος ἀνταποκρίνονται πρὸς τινὰς τρόπους τοῦ αἰσθάνεσθαι καὶ οἰκέεσθαι, τουτέστι πρὸς διανοητικὸν τι σύστημα, ἀντιπροσωπεῖον τὸ παρελθὸν ὁλοκλήρου φυλῆς, τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐνεργειῶν καὶ τῶν πράξεων μακρᾶς σειρᾶς προγόνων, τὰ κληρονομικὰ ἐλατήρια τῆς πολιτείας. Πρὸς μεταλλαγὴν τοῦ πολιτισμοῦ λαοῦ τινος, θὰ ὑπῆρχεν ἀνάγκη μεταλλαγῆς τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. Οἱ αἰῶνες μόνοι, οὐχὶ δὲ οἱ κατακτηταί, δύνανται νὰ συντελέσωσι τοιοῦτό τι ἔργον. Ὑπεδείξαμεν πρὸς τούτοις ὅτι λαὸς τις δύναται ν' ἀνυψωθῇ ἐν τῇ τοῦ πολιτισμοῦ κλίμακῃ μόνον διὰ σειρᾶς ἀλληδιαδόχων βαθμίδων, ἀναλόγων πρὸς ἐκείνας, δι' ὧν διῆλθον οἱ καταστροφεῖς τοῦ ἐλληνορρωμαϊκοῦ πολιτισμοῦ. Ἄν διὰ τῆς ἐκπαίδευσέως δοκιμάσῃ τις ν' ἀποστερήσῃ αὐτὸν τὰς βαθμίδας ταύτας, βαθεῶς μόνον παραλύει τὴν ἠθικὴν καὶ τὸ λογικὸν αὐτοῦ καὶ ἄγει αὐτὸν ἐπὶ τέλους εἰς θέσιν πολλῶ κατωτέραν ἐκείνης, εἰς ἣν ἐξ ἰδίων εἴχε φθάσει. Κατεδείξαμεν ἐπὶ τέλους ὅτι εἰς μόνον λαὸς, ὁ λαὸς τῶν Ἀράβων, εἶναι ἱκανὸς πρὸς ἐκπο-

λιτισμὸν τῶν κατωτέρων λαῶν, διότι εἶναι ὁ μόνος κατέχων εἰσὶ ἀπλουστάτους θεομοῦς καὶ πεποιθήσεις. Ὁ συλλογισμὸς ἡμῶν καὶ τὰ ἔγγραφα, ἐξ' ὧ ἐστηρίχθη ἀνήγοντο ἰδίᾳ εἰς τοὺς ὑποδεεστέρου λαούς, τοὺς εὐρισκομένους διὰ τοῦ ἀποικισμοῦ ἐσυνεπαφῇ μετὰ τῶν ἄκρων πεπολιτισμένων λαῶν. Σήμερον προτιθέμεθα νὰ γενικεύσωμεν τὸ ζήτημα καὶ ν' ἀποδείξωμεν ὅτι αἱ ὑπέρτεροι φυλαὶ οὐδέποτε ἐπηρεάσθησαν ὑπὸ ξένου πολιτισμοῦ ταχύτερον τῶν ὑποδεεστέρων καὶ ὅτι, ἂν αἱ πρῶται ἀπεδέξαντο κατὰ καιροὺς δοξασίας, θεομοῦς, γλώσσας καὶ τέχνας διαφόρους τῶν τῶν προγόνων αὐτῶν, τοῦτο ἐπιδείκνυται ἀφ' οὗ προηγούμενος βραδέως καὶ ριζικῶς μεταμορφώσαν ταύτας κατὰ τρόπον ὥστε νὰ συμβιβάζωνται πρὸς τὴν διανοητικὴν αὐτῶν ἀνάπτυξιν.

Ἡ ἱστορία φαίνεται καταπολεμοῦσα ἐν ἐκάστῃ δεξιδίᾳ τὴν ἀνωτέραν πρότασιν. Συχνότατα παρατηροῦνται λαοί, μεταβάλλοντες τὰ στοιχεῖα τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν, ἀποδεχόμενοι νέα θρησκείματα, νέας γλώσσας, νέους θεομοῦς. Οἱ μὲν παραιτοῦνται προαιωνίους πεποιθήσεις ἵνα προέλθωσιν εἰς τοὺς κόλπους τοῦ χριστιανισμοῦ, τοῦ βουδδισμού, τοῦ ισλαμισμού· ἄλλοι μεταλλάσσουσι τὴν ἰδίαν γλῶσσαν, ἐνῶ ἄλλοι τέλος ριζικῶς ἀλλοιοῦσι τοὺς θεομοῦς καὶ τὰς τέχνας αὐτῶν. Φαίνεται μάλιστα ὅτι εἰς κατακτητῆς, ἢ ἀπόστολος ἀρκεῖ ἵνα λίαν εὐχερῶς παραγάγῃ παραπλησίαν μεταμορφώσεις. Ἡ ἱστορία ὅμως, ἀφηγουμένη ἡμῖν τὰς ἀποτόμους ταύτας ἀναστατώσεις, τελεῖ ἀπλῶς ἐν τῶν συνήθων αὐτῆς καθηκόντων: δημιουργεῖ ὄντ. καὶ διαδίδει πολυχρονίους πλάνας. Ἐκ τοῦ συνεγγυς μελετώντες πάσας τὰς διῆθεν ταύτας μεταβολάς, θ' ἀναγνωρίσωμεν πάραυτα ὅτι τὰ ὀνόματα μόνον τῶν πραγμάτων εὐχερῶς μεταβάλλονται, ἐνῶ αἱ ὀπισθεν τῶν λέξεων συγκρουπτόμεναι πραγματικότητες ἐξακολουθοῦσι ζῶσαι, μετ' ἄκρας μόνον βραδυτῆτος μεταμορφούμεναι. Ἴνα ἀποδείξωμεν μὲν τοῦτο, καταδείξωμεν δὲ ταυτοχρόνως πῶς, ὀπίσθεν τῆς μεταβλητῆς ὀνομασίας, συντελεῖται ἡ βραδεία τῶν πραγμάτων ἀνάπτυξις, θὰ εἴχομεν ἀνάγκην νὰ μελετήσωμεν ἐν ἑκάστῳ στοιχείῳ ἐκάστου πολιτισμοῦ παρὰ διαφόροις λαοῖς. Τὸ βαρὺ τοῦτο ἔργον πολλὰκις ἄλλοτε πειραθέντες νὰ ἐπιτελέσωμεν, περιττὴν τὴν ἐνταῦθα ἐπανάληψιν ἡγοῦμεθα. Παραλείποντες ὅμως τὰ πολυῤῥημα στοιχεῖα τοῦ πολιτισμοῦ, ἐν τούτων μόνον σήμερον ἐνταῦθα θ' ἀναπτύξωμεν: τὰς τέχνας.

Πρὶν ἢ ἀρξώμεθα τῆς μελέτης τῆς ἀναπτύξεως ἥν αἱ τέχναι λαμβάνουσιν, ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἄλλον λαὸν μεταδιδομένην, θὰ εἴπωμεν ἐν τούτοις βραχεῖα τινὰ περὶ τῶν μεταλλαγῶν, ἃς ὑφίστανται τὰ ἄλλα στοιχεῖα τοῦ πολιτισμοῦ, ἵνα καταδείξωμεν ὅτι οἱ ἐπὶ ἐνὸς μόνον τῶν στοιχείων τούτων ἐφαρμοζόμενοι νόμοι ἐφαρμόζονται κάλλιστα ἐπὶ πάντων καὶ ὅτι, ἂν αἱ τέχναι λαοῦ τινος συμβιβάζωνται πρὸς τὴν διανοητικὴν κατάστασιν καὶ αἱ γλῶσσαι, οἱ θεομοῖ αἱ πεποιθήσεις κλπ. συμβιβάζονται ἐπίσης καὶ κατ' ἐνέργειαν ἀδύνατος ἀποβαίνει ἡ ἀπότομος μεταλλαγὴ καὶ ἡ ἀδιαφόρος ἀπὸ λαοῦ εἰς λαὸν μετάδοσις τούτων.

Μολονότι δὲ ἡ θεωρία αὕτη δύναται νὰ φαίνεται παράδοχος κυρίως ὡς πρὸς τὰς θρησκευτικὰς πεποι-